

GANZENSPEL JAN DE LICHTE – pedagogische kadering

CONCEPT

Het ganzenspel is eerder bedoeld als kennismaking met het leven van de gewone man in onze gewesten in die periode (18de eeuw). Dus eerder als inleiding voor leerlingen van het 3de of 4de middelbaar (resp. doorloper 'misdad en straf in het AR' of de 18de eeuw).

Er komen meerdere domeinen aan bod: het politieke, het militaire, het economische en het sociale. Op diverse vakken op het spelbord staan (historische, niet-geromantiseerde) situaties beschreven die het spelverloop beïnvloeden (plaats vooruit-achteruit, beurt overslaan-nog eens gooien, ...). De info die de spelers meekrijgen is eigenlijk het belangrijkste onderdeel van het spel. Door het beeld dat in het TV-feuilleton "De bende van Jan de Lichte" en de roman van Louis-Paul Boon naar voor komt, komt ook de historische beeldvorming prominent aan bod.

Het spel kan gevolgd worden door een nabespreking over de beeldvorming of een schriftelijke reflectietaak waarin deze problematiek aan bod komt.

Beantwoord 2 vragen uit elke reeks:

A. Inhoudelijk

- 1) Wat is je inhoudelijke meest opgevallen en waarom?
- 2) Wat is een anachronisme? Welk anachronisme zat er in dit ganzenspel? Waarom is het slechts een klein anachronisme?
- 3) Welke les/conclusie trek je uit dit verhaal (het leven van Jan de Lichte en zijn "bende")?
- 4) Welke gelijkenis/parallel (cfr.: continuïteit) kan je zien met de huidige maatschappij?
- 5) Welk verschil (cfr.: discontinuïteit) kan je zien met de huidige maatschappij?

B. Speltechnisch/praktisch:

- 1) Beschrijf één element dat je zou toevoegen?
- 2) Beschrijf één element dat je zou veranderen?

Gebaseerd op: E. HOFMAN (red.) *De eeuw van Jan de Lichte. Misdad, verraad en revolutie in de 18de eeuw.*

E. DE DONCKER. *De strafrechtbanken te Aalst van de XIVde tot XVIIIde eeuw. – Het Land van Aalst, jrg. XXXVIII, 1986, nr. 5-6, p. 204-243.* <http://www.hetlandvanaalst.be/wordpress/tijdschrift/oudere-nummers/>

S. DE FEYTER. *De bende van Jan De Lichte. – Het Land van Aalst, jrg. XXXIII, 1981, p. 169-253.*

<http://www.hetlandvanaalst.be/wordpress/tijdschrift/oudere-nummers/>

D. MERTENS. *Criminaliteit in de stad Aalst en op het platteland van het Land van Aalst tijdens de 18de eeuw. Dl. 1. – Het Land van Aalst, jrg. LIII, 2001, nr. 2, p. 115-142. Dl. 2. – Het Land van Aalst, jrg. LIII, 2001, nr. 4, p.241 -269.* http://www.ethesis.net/aalst_crimi/aalst_criminaliteit_deel3_hfdst2.htm

<http://www.hetlandvanaalst.be/wordpress/tijdschrift/oudere-nummers/>

Danny LAMARCO, 'De bende van Jan de Lichte, volgens de processen van 1748.' In: *Jaarboek van de Zottegemse Culturele Kring, XXII(1977-1978)*, p. 13-64.

D. LAMARCO. *Jan De Lichte. Een bendeleider uit de 18de eeuw.*

<https://web.archive.org/web/20130425215837/http://www.zottegem.be/page.php?linkID=903>

EINDTERMEN die aan bod kunnen komen

7. Burgerschapscompetenties

7.4 De leerlingen hanteren strategieën om met vooroordelen, stereotypering, machtsmisbruik en groepsdruk om te gaan.

7.5 De leerlingen reflecteren kritisch over de voordelen en de uitdagingen verbonden aan diversiteit.

7.6 De leerlingen lichten met historische en actuele voorbeelden mechanismen achter onverdraagzaamheid, discriminatie toe.

7.18 De leerlingen komen op voor de eerbiediging van de rechten van de mens en het kind en voor sociale rechtvaardigheid.

7.20 De leerlingen onderzoeken in concrete situaties het belang en de impact van mensenrechten.

8. Competenties met betrekking tot historisch bewustzijn. Historische fenomenen situeren in een historisch referentiekader.

8.2 De leerlingen onderscheiden voor de moderne tijd en de hedendaagse tijd kenmerken van westerse samenlevingen, gelijkenissen en verschillen in kenmerken tussen samenlevingen, gelijkenissen en verschillen in kenmerken van samenlevingen uit vorige periodes.

8.5 De leerlingen beoordelen informatie in historische bronnen.

8.7 De leerlingen construeren op beargumenteerde wijze historische beeldvorming.

8.9 De leerlingen evalueren de invloed van hun eigen standplaatsgebondenheid en die van anderen op historische beeldvorming.

8.10 De leerlingen reflecteren kritisch over collectieve herinnering van historische fenomenen.

8.11 De leerlingen reflecteren kritisch over betekenissen die gegeven worden aan historische fenomenen uit de moderne tijd en de hedendaagse tijd.

LEERPLANDOELEN GESCHIEDENIS die aan bod kunnen komen

Historisch Referentiekader: tijd, ruimte, domeinen,

LPD 6 De leerlingen situeren gebeurtenissen, personen, processen, historische bronnen uit de vroegmoderne tijd in tijd, ruimte en de maatschappelijke domeinen.

LPD 11 De leerlingen leggen onderlinge verbanden binnen en tussen de verschillende maatschappelijke domeinen.

Historische Vraagstelling: kritisch nadenken

LPD 19 Bijkomende criteria voor het beoordelen van de betrouwbaarheid van een historische bron in functie van een historische vraag: argumentatie, interpretatie, veralgemening, vooroordeel.

LPD 20 De leerlingen tonen aan dat de beperkingen inherent aan bronnen invloed hebben op historische beeldvorming.

LPD 22 De leerlingen verklaren mogelijke verschillen tussen twee historische bronnen over hetzelfde onderwerp.

LPD 23 De leerlingen suggereren andere historische bronnen waarmee een bestudeerde historische bron kritisch geconfronteerd kan worden in het licht van een historische vraag.

LPD 25 De leerlingen wijzen in historische beeldvorming aan waar die beïnvloed is door beperkingen inherent aan bronnen.

Historische Beeldvorming: opbouwen, evalueren

LPD 25 De leerlingen wijzen in historische beeldvorming aan waar die beïnvloed is door de beperkingen inherent aan bronnen.

LPD 26 De leerlingen evalueren historische beeldvorming.

LPD 28 De leerlingen vullen historische beeldvorming aan door middel van toepassing van historische redeneerwijzen.

LPD 29 De leerlingen verklaren verschillen tussen historische beeldvorming over eenzelfde historisch fenomeen

Reflectie over relatie heden-verleden-toekomst

LPD 31 De leerlingen analyseren de invloed van de eigen standplaatsgebondenheid en die van anderen op historische beeldvorming.

LPD 33 De leerlingen verklaren collectieve herinnering van historische fenomenen aan de hand van • oorsprong van collectieve herinnering; • functies van collectieve herinnering; • vormen van collectieve herinnering.

LPD 35 De leerlingen geven gelijkenissen en verschillen aan tussen actuele en historische fenomenen uit de bestudeerde periodes.

LPD 37 De leerlingen illustreren met historische en actuele voorbeelden vormen van onverdraagzaamheid, discriminatie en racisme.

LPD 39 De leerlingen analyseren concrete situaties met betrekking tot mensenrechten.